

TEORIE ȘI PRACTICĂ ARHIVISTICĂ

Din experiența muncii de arhivă a consiliilor populare maramureșene

Consiliile populare, în calitatea lor de organe locale ale puterii și administrației de stat, constituie una din sursele importante de îmbogățire a Fondului Arhivistic Național, atât prin documentele pe care le creează în prezent în activitatea de aplicare a hotărârilor de partid și de stat, pentru edificarea socialismului în patria noastră, cât și prin cele pe care le-au moștenit de la instituțiile anterioare: primării, preturi sau prefecturi*.

În timp ce instituțiile economice, juridice, financiare, școlare etc. creează documente privind domeniul respectiv de activitate, consiliile populare, cu largile lor atribuții politico-administrative, emit documente care oferă o imagine completă asupra vieții de competență: comună, oraș, municipiu sau județ.

Având în vedere aceste considerente, Filiala Arhivelor Statului județul Maramureș a acordat atenția necesară și constantă îndrumării, sprijinului și controlului muncii de arhivă de la consiliile populare atât înainte cât și după apariția Decretului 472/1971 privind Fondul Arhivistic Național al R. S. România, urmărind cunoașterea și aplicarea în practică de către factorii implicați în activitatea de arhivă a prevederilor noii legislații, atât în constituirea arhivei curente cât și în procesul de inventariere, selecționare, păstrare și conservare a documentelor create în anii următori sau moștenite de la predecesori.

După mai mulți ani de aplicare a prevederilor Decretului 472/1971, republicat în 1974, în activitatea de arhivă de la consiliile populare din județul Maramureș s-au obținut rezultate pozitive, ele reprezentând rodul activității conjugate a filialei Arhivelor Statului care a stăruit pentru însușirea și traducerea în viață a prevederilor legislației arhivistice și a creatorilor de arhivă care au înțeles și au luat măsurile necesare pentru inventarierea, selecționarea și păstrarea arhivelor proprii.

În prezent, cele 70 de unități din sistemul administrației de stat din județul Maramureș dețin o cantitate de cca 5 000 m.l. documente din care majoritatea sînt inventariate în conformitate cu prevederile legislației. Din cantitatea inventariată 38,92% este selecționată, 24,64% parțial selecționată, 16,95% este inventariată și neselecționată iar restul de 19,46% se află în curs de inventariere și selecționare.

În ceea ce privește condițiile de păstrare și conservare a arhivelor consiliilor populare din județul Maramureș un exemplu demn de urmat l-a dat Consiliul popular județean care și-a amenajat în noul său sediu politico-administrativ depozite moderne, prevăzute cu rafturi metalice și unde accesul între cele opt nivele este asigurat cu ajutorul unui lift care facilitează introducerea sau scoaterea din arhivă a documentelor. De asemenea, toate consiliile populare municipale, orașenești și comunale au acordat atenția cuvenită păstrării și conservării fondurilor proprii.

Pentru obținerea acestor rezultate Filiala Arhivelor Statului județul Maramureș a folosit o gamă variată de mijloace în activitatea de îndrumare, control și sprijin, începînd cu instruirea factorilor de răspundere în activitatea de arhivă din cadrul consiliilor populare maramureșene pentru însușirea și aplicarea în practică a prevederilor legislației arhivistice. În acest scop, în cadrul instruirilor periodice ale secretarilor consiliilor populare, s-a asigurat timpul necesar pentru dezbateră și clarificarea unor prevederi ale Decretului 472/1971 privind Fondul Arhivistic Național; au fost prezentate informări și rapoarte de către unii secretari în legătură cu modul de îndeplinire a sarcinilor stabilite la controalele făcute de arhiviști sau a celor cuprinse în procesele verbale încheiate de colectivele de inspectori ai sectorului administrației locale de stat și secretariat.

* Filiala Arhivelor Statului județul Maramureș avea în păstrarea sa fondurile create de Prefectura județului Maramureș și ale primăriilor orașelor Baia Mare și Sighetu Marmatiei cu anii extremi: 1347—1950.

Pe baza unor materiale de sinteză întocmite de filială, s-au făcut analize în cadrul comitetului executiv al consiliului popular județean, urmate de hotărâri și decizii privind perfecționarea nomenclatorului, aplicarea acestuia în constituirea arhivei curente și accelerarea ritmului de inventariere și selecționare a fondurilor deținute.

O altă formă utilizată în activitatea noastră au fost schimburile de experiență pe linie de arhivă, diferențiate pe comune și orașe.

De la adoptarea acestei inițiative, care a stimulat interesul consiliilor populare gazde pentru a se prezenta la un nivel corespunzător, anual, începând din 1975, una sau două din ședințele de instruire cu secretarii au fost organizate la sediul consiliilor populare.

Astfel, după primul schimb de experiență, organizat în comuna Săcălășeni cu o arhivă model, s-a conturat o metodologie mai clară de organizare și desfășurare, aplicată apoi cu bune rezultate la întâlnirile următoare. În cadrul instruirilor s-au prezentat următoarele materiale: un scurt istoric al localității și al problemelor social-economice și politice cu care este confruntată comuna sau orașul, un istoric al arhivei, vizitarea depozitelor de arhivă organizate în conformitate cu prevederile legislației arhivistice, după care se purtau discuții, realizându-se un real schimb de experiență. Această modalitate de instruire a dat bune rezultate în județul nostru, s-a stimulat acțiunea de inventariere și selecționare a arhivelor, asigurarea condițiilor de păstrare, fapt constatat atât de arhiviști cît și de inspectorii sectorului administrației locale de stat și secretariat care după primele schimburi de experiență s-au familiarizat, la rîndul lor, în mai mare măsură cu problematica arhivelor și au urmărit și îndrumat cu mai multă competență activitatea secretarilor. În cadrul acestor schimburi de experiență s-a recomandat ca pe cotorul dosarelor să se aplice o fișie de pînză cu o etichetă tip școlar care să cuprindă: anul, numărul dosarului după nomenclator, numărul de inventar și termenul de păstrare. Pentru a diferenția termenele, culorile folosite diferă. Astfel, pînza roșie se folosește la dosarele cu termen permanent, cea galbenă pentru cele cu 15 ani, cea albastră pentru 10 ani, gri deschis pentru 5 ani, gri închis pentru 3 ani. Dosarele cu termene de păstrare de 70 respectiv 90, 100 de ani s-au inventariat împreună cu cele cu termen de păstrare permanent, avînd în vedere că eliminarea lor din arhivă nu este de actualitate.

La consiliile municipale și orașenești, avînd în vedere cantitatea mare de arhivă păstrată nu s-a adoptat acest sistem. În schimb documentele pregătite pentru a fi preluate de către Arhivele Statului au fost introduse în cutii de protecție, ele urmînd a fi predate în următoarea perioadă.

Prelucrarea în acest mod a arhivelor consiliilor populare comunale a fost adoptată și de alte organizații. Între acestea menționăm arhivele cooperativelor agricole de producție, a SMA-urilor, a asociațiilor intercooperatiste, a trustului SMA și IAS, a unor școli generale și licee precum și a cooperativelor de achiziții, prestări de servicii și desfacerea mărfurilor.

În activitatea de îndrumare și control la consiliile populare, Filiala Arhivelor Statului județul Maramureș a desemnat aceiași arhiviști într-o perioadă de peste 25 de ani care au avut astfel posibilitatea să cunoscă toate detaliile, să asigure pregătirea profesională a personalului responsabil cu munca de arhivă și să determine aplicarea corectă și eficientă a prevederilor legislației arhivistice.

Prin folosirea mijloacelor și metodelor menționate Filiala Arhivelor Statului județul Maramureș a asigurat pregătirea documentelor în vederea preluării în depozitele proprii în următorii ani a unei însemnate cantități.

VASILE CĂPÎLNEAN
ION SABĂU

Contribuții la cunoașterea legislației privind băncile populare și cooperativele de producție și consum

CONSTANTIN TUDOR

Înfăptuirea reformei agrare la 1864 și dobîndirea independenței de stat au fost de natură să determine accelerarea dezvoltării economiei românești, bazată pe intensificarea schimbului de produse, în care sens circulația monetară capătă un rol tot mai important în mecanismul economico-social. Băncile și instituțiile de credit în general, vor sprîjni direct eforturile burgh-